

# PŘEDSUNUTÝ ODŘAD

Manévrový ráz soudobého boje umožňuje daleko širší použití předsunutých odřadů a taktických vzdušných výsadků, které jsou schopné samostatně plnit úkoly odtržené od hlavních sil svazků ve všech druzích boje.

Předsunutý odřad plní tyto hlavní úkoly.

## 1. Při zahájení války

— ovládnout hraniční přechody, přenést boj na území nepřítele, zabezpečit zasazení hlavních sil divize;

— zastavit a zničit pronikajícího nepřítele na naše území nebo vytvořit podmínky pro jeho zničení hlavními silami divize.

Použití PO při zahájení války viz VM 7/1973.

## 2. V útočné operaci

### a) Při zasazování divize druhého sledu.

Článek 256 Vševojsk-1-1 stanoví, že divize druhého sledu armády se na čáru zasazení do boje zpravidla přesunuje pod ochranou předvojů. Jejich úkolem je zabezpečit přesun hlavních sil divize, zničit odpory nepřítele, které nezní-čily prvosledové svazky (útvary), a zabezpečit rozvinutí a zasazení hlavních sil do boje.

To však nevylučuje možnost zabezpečit čáru zasazení hlavních sil divize předsunutým odřadem. Článek 109 Vševojsk-1-2 hovoří o možnosti použití mspr a tpr při rozvíjení útoku jako PO. Ustanovení tohoto článku můžeme plně aplikovat na vyslání předsunutého odřadu v síle pluku při zasazování divize druhého sledu a v hloubce nepřátelské obrany.

Při zasazování druhosledové divize můžeme předsunutý odřad vyslat k proniknutí mezerami v bojové sestavě nepřítele ještě před zasazením hlavních sil divize.

### b) Použití předsunutých odřadů při rozvíjení útoku.

Podle článku 253 Vševojsk-1-1 a 109 Vševojsk-1-2 vysíláme PO po prolomení nepřátelské obrany k obsazení důležité čáry nebo prostoru z chodu s úkolem předejít nepřítele v jejich obsazení a vytvořit tak podmínky pro udržení vysokého tempa postupu. Těmito čarami a prostory jsou: přechody přes vodní překážky, podélné hřbety, okraje lesů, důležité komunikační uzly, soutěsky

apod. Dále PO vysíláme k ovládnutí důležitých objektů, jako jsou nepřátelská letiště, přehradní hráze, sklady jaderné munice a důležitého materiálu (PHM, proviantu) apod.

Trvalým úkolem PO bude ničení všech prostředků jaderného napadení, včetně jaderných min.

**PO vysíláme též k vytvoření podmínek pro rozbití a zničení určitého nepřátelského uskupení**, což plní tím, že

— přehradí cesty odchodu nepřítele, zabráni jeho vyvedení z boje, přeskupení sil a obnovení jejich bojeschopnosti a tím zabezpečí výhodné podmínky pro jeho obklíčení a zničení,

— přehradí směr postupu prisunovaným druhým sledům a zálohám nepřítele, zjistí jejich hodnoty a zámysl, donutí je k rozvinutí v terénu pro ně nevýhodném, zbaví je iniciativy, zdrží je a umožní jejich zničení hlavními silami divize.

**3. Ve střetném boji** budeme PO používat k plnění dvou skupin úkolů:

a) K vytváření výhodných podmínek pro zahájení střetného boje.

b) K dovršení úspěchu střetného boje, zpravidla při přechodu do pronásledování.

K vytvoření výhodných podmínek pro zahájení střetného boje budou plnit PO tyto hlavní úkoly:

— předcházet nepřítele v ovládnutí výhodné čáry, přehrazovat směr jeho postupu a čelně ho poutat. Tím budou vytvářet podmínky pro jeho předstížení v palebných úderech, v rozvinutí a úderu hlavních sil divize;

— ovládnout a zabezpečit čáru rozvinutí pro hlavní síly divize k úderu do boku nepřátelského uskupení. Čelně je může poutat jiný pluk;

— aktivní činností přinutit nepřítele ke změně jeho postupu. Tím odkrýt jeho bok a vytvořit podmínky pro úder hlavními silami do boku nepřítele.

V průběhu střetného boje budeme PO vysílat zpravidla k

— zabránění přísunu dalších nepřátelských záloh a k jejich ničení,

— ničení prostředků jaderného napadení nepřítele v hloubce jeho sestavy,

— zabránění odchodu nepřítele a k ovládnutí důležitých komunikačních uzlů a objektů (přepravišť, soutěsek) v týlu nepřítele a tím vytvořit podmínky pro dokončení jeho zničení.

V některých případech bude docházet ke kombinovanému plnění úkolu divizním a plukovními představenými odřady.

**4. Za pronásledování** bude PO plnit zpravidla obdobné úkoly jako ve střetném boji.

## **5. Síla a složení PO**

PO tvoří různé druhy vojsk a posilových prostředků tak, aby byl schopen plnit samostatné úkoly. Po jejich splnění se jeho části vrací do organických útvarů a jednotek.

**Síla, popř. počet předsunutých odřadů závisí na:**

— organizačním stupni, silách a prostředcích, které má velitel k dispozici,

— úkolu, který má PO plnit,

— situaci nepřítele z hlediska jeho záloh a možnostech jejich použití ke zmaření činnosti PO,

- hloubce úkolu a předpokládané době jeho plnění,
- terénu, ve kterém bude PO úkol plnit.

**Jádro předsunutého odřadu tvoří** zpravidla motostřelecký nebo tankový pluk (prapor). V praxi často nesprávně, celkem téměř šablonovitě určujeme jako PO tankový a jen výjimečně motostřelecký pluk.

Při volbě, zda vyslat tankový nebo motostřelecký útvar (jednotku), vycházíme ze situace a vlastností útvaru (jednotky) a jak se tyto vlastnosti hodí pro úkol, který máme plnit, z terénu a z povětrnostních podmínek ovlivňujících průchodivost techniky mimo komunikace.

**Tankové jednotky** mají mnoho výhod, ale mají též některé vlastnosti, které nás nutí, abychom za určitých okolností dali přednost motostřeleckým jednotkám při vytváření jádra PO. Sem patří menší pozorovací možnosti osádek tanků a omezená možnost pohybu tanků v horském a zalesněném terénu, menší schopnost překonávání vodních toků a nutnost přípravy tanků pro hluboké brodění a jeho překonání v součinnosti s motostřeleckými jednotkami. Plné využití schopností překonávání velkých zamořených prostorů je snižováno některými organickými a posilovými prostředky tankových útvarů (jednotek), které nemají tytéž schopnosti jako tanky.

**Motostřelecké jednotky** mají údernou a palebnou sílu, jakož i ochranu osádky pancířem o něco menší, než tankové jednotky. Mají však výhodu v tom, že mohou plnit úkol za všech klimatických podmínek a v každém terénu a popř. i v pěších bojových sestavách. Vybaveny obojživelnými bojovými vozidly pěchoty (BVP) a obrněnými transportéry mohou překračovat vodní toky z chodu bez přípravy. Mají lepší podmínky vizuálního pozorování. Vhodnější jsou k plnění těch úkolů, které končí dočasnou obranou prostoru nebo objektu do příchodu hlavních sil divize.

Je proto účelné, aby základní jádro PO vytvořil jeden druh jednotek a k jeho zesílení byl použit další druh.

Zesílený pluk jako PO má velkou údernou sílu, je schopen přenášet úsilí činnosti z jednoho směru na druhý. Po zavázání částí sil do boje mu zpravidla zůstane dostatek volných sil ke splnění stanoveného úkolu.

Jeho nevýhodou je menší pohyblivost (vyvolaná velkým množstvím a různorodostí bojové techniky) a částečná těžkopádnost při činnosti na jedné pochodové ose (délka pochodové sestavy 30—40 km i více). To zvyšuje jeho zranitelnost letectvem a prostředky jaderného napadení nepřítele a současně snižuje jeho překvapivou činnost. Proto PO v síle pluku bude působit na jedné ose (směrech), což jeho činnost zpružní a zranitelnost sníží.

Pro zkrácení proudů budeme zpravidla volit vzdálenosti mezi vozidly do 30 m. V průběhu pronikání sestavou nepřítele můžeme zkrátit i vzdálenost mezi praporními proudy na 2—3 km. Nepřítel bude pravděpodobně na pronikající PO používat jaderné údery malé ráže. Tím dojde ke zkrácení proudů asi o 1/3. Bude dosaženo zvýšené pohotovosti úderné síly předsunutého odřadu v průběhu plnění úkolu, zjednoduší se velení i organizace zajištění.

#### **Předsunutý odřad v síle praporu**

- má po zesílení poměrně značnou údernou i palebnou sílu,
- je snadno ovladatelný po stránce velení a tím se zvyšuje jeho manévrovací schopnost,

— má možnost lepšího využívání vlastních jaderných úderů a mezer v nepřátelské sestavě k rychlému pronikání ke stanovenému cíli a schopnost s překvapením plnit určený úkol,

— v případě zavázání do boje před splněním úkolu, bude zpravidla dostatek sil k vyslání nového předsunutého odřadu.

Někdy může divize vyslat dva i více PO, z toho jeden divizní. Pak je nutná koordinace činnosti PO divize a pluků. Vyslání více PO (na každý důležitý taktický směr jeden) povede ke tříštění pozornosti nepřítele a ztíží mu zjištění našeho zámyslu. Hlavní síly, které nebudou moci využít úspěchu jednoho PO, mají možnost manévru k využití úspěchu druhého.

**Posílení předsunutého odřadu** musí zabezpečit jeho schopnost plnit úkol samostatně (odtrženě od hlavních sil), ale současně nesmí podstatně snižovat jeho pohyblivost. V závislosti na síle jádra PO a jeho úkolu můžeme jej posílit:

- motostřeleckými jednotkami (tvoří-li jádro tp nebo tpr),
- tankovými jednotkami (vyšleme-li tpr),
- dělostřelectvem,
- protiletadlovými jednotkami,
- ženijními jednotkami,
- prostředky materiálního, technického a zdravotnického zabezpečení.

Tankový pluk posílíme jedním mspr, tankový prapor msr.

Motostřelecký prapor posílíme jednou až dvěma msr, msp zpravidla neposílujeme.

Dělostřelectvem budeme PO posilovat takto:

- tp — jedním až dvěma oddíly,
- tpr nebo mspr — jednou baterií až jedním oddílem,
- msp až jedním oddílem.

Tankový nebo motostřelecký prapor posílujeme hodnotou čtyř až baterie PLdvK. PO v síle pluku zpravidla neposílujeme prostředky PVO.

PO v síle pluku i praporu můžeme posílit až jednou žč a v potřebném rozsahu i **přepravními prostředky**. (Pluk 1/4—1/2 PMS a 2—3 PTS-10, prapor 1—2 AM-50.)

Podle doby trvání úkolu, terénu a pravděpodobné činnosti nepřítele vybavíme PO v síle praporu též některými prostředky materiálního, technického a zdravotnického zabezpečení. Půjde především o vozidla s municí, zdravotnické síly a prostředky pro poskytnutí první pomoci raněným a technickými prostředky z top pluku (1 VT, 1 PAD-1 M anebo 1 TPDA). Pluk má dostatek svých organických prostředků materiálního, technického a zdravotnického zabezpečení.

Budeme vždy důsledně zvažovat všechny okolnosti, které ovlivňují sílu jádra PO a jeho složení (zda tankový nebo motostřelecký útvar — prapor).

Posilování PO má zvýšit jeho bojovou sílu, prohloubit bojovou samostatnost, ale nesmí omezovat jeho manévrovací schopnosti.

Základní sestavou pro plnění úkolů PO při pronikání k určenému objektu je pochodová a předbojová sestava. Do bojové sestavy se bude PO nebo jeho část rozvíňovat jen při zavázání se do boje se silnějším nepřítelem, kterého nemůže obejít.

## 6. Vyslání předsunutého odřadu

Velitel divize musí včas předvídat vyslání PO a stanovit mu úkol ve svém rozhodnutí. Úkol stanoví pro zahájení války, k zabezpečení zasazení hlavních sil divize do útoku nebo k jeho vyslání souběžně se zahájením útoku, zpravidla ihned po jaderných úderech na přední okraj nepřátelské obrany a před zahájením střetného boje.

Při plánování pochodu s předvídáním střetného boje a při předpokládaném vyslání PO v průběhu útoku bude velitel na základě konkrétního vývoje situace postupně a včas upřesňovat úkol PO a přijímat potřebná organizační opatření.

Velitel divize v úkolu PO stanoví směr činnosti, úkol a dobu jeho splnění i způsob podpory dělostřelectvem a jinými prostředky. Pro pluk druhého sledu (jako PO) kromě toho stanoví čas vyslání, čáru (prostor), ze které bude vyslán k plnění úkolu a seznámí jej s opatřeními divize k zabezpečení jeho vyslání. **K tomu zpravidla organizuje součinnost** s cílem sladit činnost všech prvků bojové sestavy divize a PO k využití jaderných úderů, úderů letectva a dělostřelectva. Dále ji organizuje velitel PO s cílem sladit činnost uvnitř bojové sestavy PO.

Součinnost může organizovat ve třech etapách s tímto obsahem:

- v první etapě řeší úkoly spojené se zabezpečením vyslání PO z bojové (pochodové) sestavy divize,
- ve druhé etapě sladí činnost PO při postupu sestavou nepřítele, jeho palebnou podporu, popř. opatření pro spojení s výsadky,
- ve třetí etapě řeší boj o ovládnutí a udržení stanoveného prostoru, zabezpečení rozvinutí hlavních sil a úkoly spojené s další činností PO.

Součinnost zabezpečujeme nepřetržitě až do splnění stanoveného úkolu.

### **PO v útoku můžeme vysílat z prvního nebo druhého sledu.**

Vyslání PO z prvního sledu má tu výhodu, že zná situaci nepřítele a je schopen okamžitě využít mezer v jeho bojové sestavě k pronikání do hloubky. Nevýhodou je, že jednotky budou již bojovou činností částečně opotřebovány a za určitých okolností bude nutné rychle přejít z bojové do předbojové sestavy.

### **PO z prvního sledu budeme nejčastěji vysílat:**

- prvosledový pluk má schopnost přejít poměrně rychle ze stávající útočné (tj. částečně rozvinuté bojové sestavy) do sestavy vhodné pro plnění úkolu jako PO,
- prvosledový pluk na samostatném směru proniká do hloubky obrany nepřítele, odtrhuje se od hlavních sil divize a sousedů a působí (např. při pronásledování) v předbojových sestavách,
- jeho posílení zabezpečuje splnění nového úkolu; případně další posílení můžeme včas zabezpečit,
- jeho vyslání nevyžaduje náročné doplňování materiálně technickými a zdravotnickými prostředky,
- v bojové sestavě nepřítele jsou mezery, nepřítel je slabý nebo bude oslaben jadernými údery, zahájil odchod a vlastní jednotky přešly nebo přecházejí do pronásledování,

— pro vyslání PO nemáme ve druhém sledu (vševojskové záloze) síly a prostředky,

— do doby zasazení PO z druhého sledu bude nepřítel schopen přehradit vzniklou mezeru v jeho sestavě zálohami,

— druhý sled bude výhodnější použít k plnění jiného úkolu, nebo je vázán plněním jiného úkolu.

**PO z druhého sledu** budeme nejčastěji vysílat:

— jsou-li prvosledové pluky vázány bojem s nepřítelem a jejich odpoutání není možné,

— vytvořená mezera v bojové sestavě poskytuje dostatečné možnosti k pronikání PO v pochodové nebo předbojové sestavě,

— bojová činnost má oboustranně manévrový ráz, v sestavě nepřítel jsou mezery a jeho obrana na předpokládaném směru postupu PO není souvislá,

— terén je způsobilý pro široký manévr vojsky,

— druhý sled (vševojsková záloha) je včas použitelná.

**PO z druhého sledu je třeba:**

— vyslat jej do mezery na rozbitou obranu nepřítel nebo tuto mezeru vytvořit jadernými údery tak, aby se PO nezavázal do boje již v prostoru jeho vyslání, ale vždy rychle, v pochodových proudech nebo předbojových sestavách, pod ochranou vlastních ČPZ, pronikal do hloubky sestavy nepřítel. Jen tak dosáhneme, aby PO nabral již v počátku rychlost, odpoutal se od hlavních sil, v jejichž prospěch působí,

— zabezpečit palebně dělostřelectvem divize i sousedů. Umlčet odpory a dělostřelectvo nepřítel tak, aby velitel PO nemusel ihned zpočátku rozvíjet vlastní a přidělené dělostřelectvo a rozvíjel je až v co největší hloubce obrany nepřítel.

Mezera v sestavě nepřítel by měla umožnit vyslání PO s dvěma prapory v prvním sledu. Tím dojde k podstatnému zkrácení délky jeho proudů. PO bude od začátku své činnosti působit v širší sestavě, což bude nepříteli ztěžovat možnosti soustředěného použití jeho záloh k zastavení hlavních sil PO.

Velitel a štáb divize musí včas přijmout organizační opatření k zabezpečení plynulého začlenění posilových prostředků do sestavy PO.

Je výhodné, aby čáru vyslání PO zabezpečily jednotky v dotyku. Při jeho vyslání do široké mezery, kdy jednotky v dotyku tento úkol nemohou plnit, vysílá velitel PO k jejímu zabezpečení ČPZ nebo předvoj.

Pro přesun na čáru vyslání je výhodné určit dvě vhodné komunikace. Prostor (čára) vyslání má být vhodná pro rozčlenění PO do předbojových a v případě nutnosti i bojových sestav jednotek.

Čára (prostor) vyslání PO se co do vlastností terénu nebude odlišovat od čáry (prostoru) zasažení útvaru do prvního sledu. Rozdíl spočívá v situaci nepřítel i v zabezpečení zasažení. Rozdílné podmínky zasažení ovlivňují volbu bojové sestavy. PO bude zpravidla v pochodové nebo předbojové sestavě, druhý sled v bojové nebo předbojové sestavě.

Jakmile se PO odpoutá od hlavních sil, využívá zpráv vlastního průzkumu i průzkumu nadřízeného velitele a proniká rychle do prostoru, v němž má plnit stanovený úkol. Nepřátelské odpory, které jsou na směru postupu, obchází, aby se nezdržoval. Jestliže se střetne se slabšími silami nepřítel-

le a především v situaci, kdy jejich obejití bude znamenat větší zdržení, zničí je prudkým útokem z chodu.

Boji s většími silami nepřitele se PO vyhýbá a informuje o nich velitele, který jej vyslal. Jestliže je to nutné, kryje se částí sil proti nim. Hlavní síly však rozhodně postupují do hloubky ke splnění stanoveného úkolu.

Během postupu k prostoru své činnosti se PO vyhýbá takovým místům v sestavě nepřitele, která by mohla jeho postup zpomalit. Sem počítáme velké osady, lesní komunikace (které se dají snadno bránit, zatarasit apod.).

Trvalým úkolem PO je ničení prostředků jaderného napadení. Tento úkol bude plnit jak samostatně, tak v součinnosti s průzkumnými jednotkami. Jakmile zjistí na směru svého postupu v jeho blízkosti prostředky jaderného napadení, vyčlení síly a prostředky k jejich zničení. Ty se rychle přiblíží k jejich prostoru, překvapivou a rozhodnou činností je zničí.

Pokud bude PO ničit prostředky jaderného napadení v součinnosti s průzkumnými jednotkami, bude úkolem průzkumných jednotek zabránit odchodu zjištěných prostředků jaderného napadení nebo aspoň sledovat jejich přemístění a informovat velitele PO a velitele jednotky vyčleněné k jejich zničení o situaci a nejvhodnějším směru útoku. Po jejich zničení dosahuje vyčleněná skupina rychlým postupem hlavní síly.

Stanoveného prostoru, objektu nebo čáry se PO zmocňuje překvapivým úderem do boku a týlu nepřitele a kde to není možné, udeří čelně z chodu po palebném a někdy i jaderném úderu (který vyžádá od nadřízeného). Jestliže útok na jednom směru nebude úspěšný, snaží se velitel PO zmocnit se prostoru útokem na jiném směru. Dělostřelectvo PO palbou umlčuje ty nepřátelské odpory, které kladou největší odpor. Po zmocnění se stanoveného prostoru (objektu) organizuje velitel opatření k jeho zabezpečení a udržení do příchodu hlavních sil divize. K udržení objektu organizuje zpravidla kruhovou obranu. Často však vznikne situace, kdy část sil ponechá k udržení stanoveného prostoru (čáry) a hlavními silami v souladu s doplňkovým úkolem od nadřízeného velitele bude postupovat k plnění dalších úkolů nebo se připraví k rozvíjení útoku v součinnosti s hlavními silami divize. Bude-li to nutné, můžeme PO po splnění úkolu vyvést do druhého sledu.

Velmi často bude PO působit v součinnosti s taktickým vzdušným výsadkem. Ke splnění úkolu musí si předem důsledně dohodnout součinnost. Musíme určit velitele, který převezme velení PO i výsadku po jejich sloučení. Pro vzájemné spojení s výsadkem i hlavními silami určujeme součinnostní čáry a signály. Signály stanovíme i pro součinnost s vlastním letectvem, zvláště pro případ vytyčování předního okraje bojujících jednotek.

Bojová činnost PO v obsazeném prostoru se nebude lišit od základních zásad vedení soudobého boje. Boj PO odtržené od hlavních sil zvýrazňuje potřebu zabezpečení boků a týlu, ale současně umožňuje manévry silami a prostředky. Velkou pozornost věnujeme organizaci zabezpečení bojové činnosti hlavních sil PO s důrazem na průzkum a přímé zajištění. Zabezpečíme též užší vzájemnou informovanost s průzkumnými orgány nadřízeného velitele a vzdušným průzkumem.

**Délka bojové činnosti PO odtržené od hlavních sil bude různá.** Bude záviset zejména na úkolu PO, jeho síle, složení a činnosti nepřitele (jeho záloh).

Jiná bude v situaci, kdy hlavním úkolem PO bude zabezpečit rozvinutí a přípravu dělostřelectva pro palebnou přípravu (zabezpečení) zasazovaných hlavních sil do útoku a jiná např. při činnosti PO v hloubce nepřátelské obrany.

Orientačně můžeme předpokládat, že PO v síle praporu může vést bojovou činnost odtrženě od hlavních sil 3—4 hodiny a pluk 5—6 hodin i více. Tuto dobu můžeme matematicky vyjádřit podle vzorce:

$$D = V1 \cdot \frac{V1 \cdot ts}{V1 - V2}$$

D = optimální vzdálenost pro vyslání PO k plnění úkolu od čáry (prostoru), kterého se má zmocnit,

V1 = tempo postupu PO km/h,

V2 = tempo postupu hlavních sil km/h,

ts = doba samostatné bojové činnosti PO po dosažení určené čáry v hodinách.

Za předpokladu, že tempo pronikání PO bojovou sestavou nepřítele bude v průměru dosahovat např. 10 km/h a tempo útoku hlavních sil v hloubce obrany nepřítele dosáhne 3—4 km/h, můžeme po dosažení příslušných údajů do vzorce dojít k těmto závěrům:

$$\text{— PO v síle praporu: } D = 10 \cdot \frac{3,5 \cdot 3,5}{10 - 3,5} = D = 18,6 \text{ km}$$

$$\text{— PO v síle pluku: } D = 10 \cdot \frac{5,5 \cdot 3,5}{10 - 3,5} = D = 29,6 \text{ km}$$

PO v síle praporu bude vysílat divize ve vzdálenosti asi 19—20 km od čáry nebo objektu, který má ovládnout. Samostatně povede bojovou činnost 3—4 hodiny a bez palebné podpory dělostřelectva ze sestavy hlavních sil 1—2 hodiny.

PO v síle pluku bude vysílat divize ve vzdálenosti 30 km od čáry (prostoru) nebo objektu, který má ovládnout. Samostatně povede bojovou činnost 5—6 hodin a bez palebné podpory dělostřelectva ze sestavy hlavních sil asi 2—4 hodiny.

Uvedené příklady vycházejí z dosavadní praxe vysílání a úkolování PO.

### **Závěr**

Předsunuté odřady se staly důležitým prvkem bojové sestavy divize za druhé světové války. Charakter soudobého boje, jako např. vysoká manévrovost, dynamičnost, rychlé a náhlé změny situace, vedení bojové činnosti na široké frontě a do velké hloubky, význam předsunutých odřadů ještě více zvýrazňuje.